

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Middle East Technical University

Kişisel Web Sitesi Hazırlama, Öğretim Materyallerinin Web Üzerinden Yayınlanması

Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi
Instructional Technology Support Office

Web adresi: <http://its.metu.edu.tr>

Adres: Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi – GİSAM No:9

Tel: 210 35 71

E-posta: its@metu.edu.tr

Bu doküman, ODTÜ'deki merkezi sunucularda size sağlanan elektronik kullanıcı kodunuzu kullanarak, gerek kişisel bilgilerinizi ve gerekse öğretim malzemelerinizi nasıl yayınlayabileceğinize dair başlangıç seviyesinde verilen seminer notlarını içermektedir.

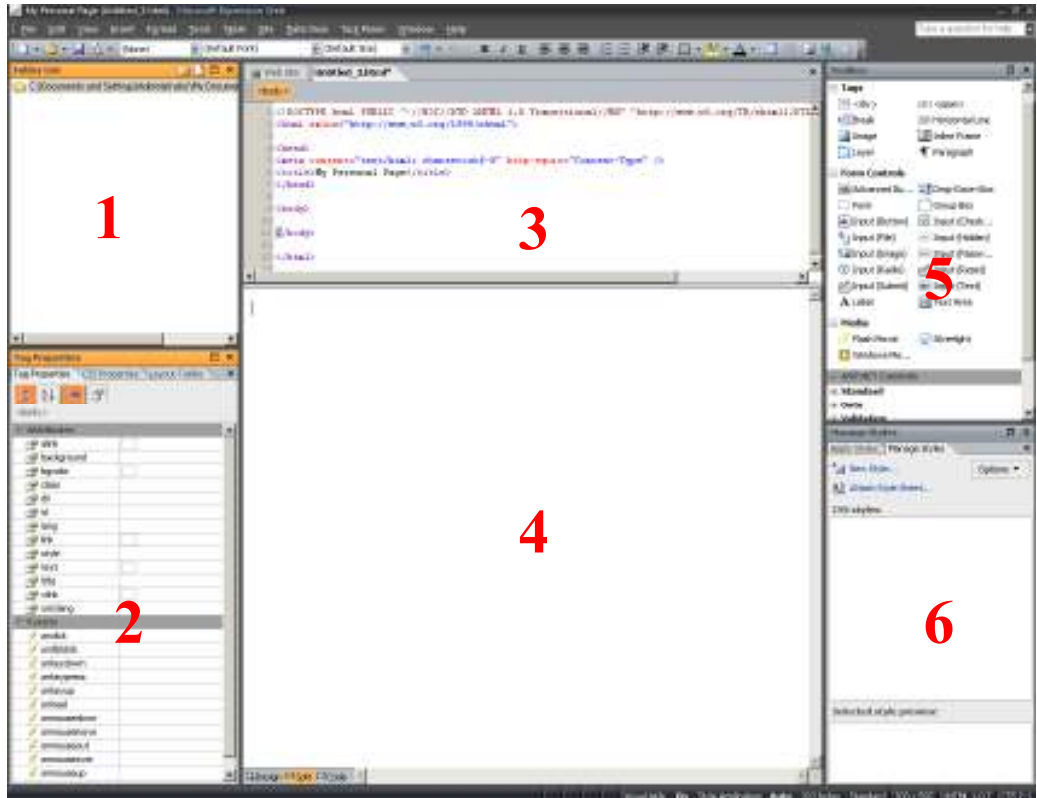
Çalışmalarınızı/derslerinizi üniversite içi ve dışında bulunan diğer araştırmacılarla paylaşmak ve ODTÜ'nün bilgi yayılım gücünü arttırmak için önemli bir araç olan kişisel web siteniz, aynı zamanda öğrencileriniz ile yüz yüze görüşme saatleri dışında da kaynaklar sunmak için etkin bir imkandır.

ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı (BİDB) tarafından e-posta hesabı olan tüm mensuplarımız için (akademik, idari personel, öğrenci), web sayfalarını yayınlayabilecekleri kota temin edilmektedir. Akademik ve idari personel kotaları en az 250MB olarak belirlenmiştir. Gereken durumlarda talep edilerek bu miktar arttırılabilir. Kullanıcılar <http://bilisim-etigi.metu.edu.tr/> adresindeki "ODTÜ Bilişim Kaynakları Kullanım Politikaları" metninde belirtilen kurallar dahilinde diledikleri gibi sayfalarını hazırlayıp yayınlatabilirler.

A. EXPRESSION WEB HAKKINDA

Microsoft Expression Web gerek işletim sistemlerinde gerekse ofis programlarında gözümüzün aşına olduğu bir arayüzle karşınıza çıkar. Eğer bugüne dek Microsoft'un herhangi bir Office programı kullandıysanız, Expression Web'i kurduğunuzda ve çalışma alanı ile karşılaştığınızda hiç yabancılık çekmeyeceksiniz demektir.

Programı ilk açtığınızda Microsoft'un standart ara yüzünün yanında Expression Web programının araçlarının bulunduğu bir arayüz ile karşılaşacaksınız. Bu ara yüzde çeşitli paneller bulunmaktadır. Aşağıdaki resimde bu panelleri görebilirsiniz.

1. Folder List
2. Tag Properties/CSS Properties/ Layout Tables
3. Code Page
4. Design Page
5. Toolbox
6. Manage Styles

Burada sık sık kullanacağınız paneller yer alıyor. Eğer programı açtığınızda bu paneller görünmüyorsa; programın **Task Panes** menüsünden panelleri ekleyebilirsiniz. Ayrıca pencerenizde ki panelleri de istediğiniz yere sürükleyip bırak yöntemiyle taşıyabilirsiniz.

Bu panellerin ne işe yaradıkların kısaca bir göz atalım:

1. **Folder List:** Burada, oluşturduğunuz web sitesi klasörünüzün içinde bulunan html, resim, video vb. dosyalar yer alır.
2. **Tag Properties/CSS Properties/ Layout Tables:** Bu alanı kullanarak web siteniz için kullandığınız her nesnenin özelliğini değiştirebilirsiniz. Örneğin, bir resmin boyutunu ve konumunu buradaki değerleri değiştirerek ayarlayabilirsiniz.
3. **Code Page:** Yeni bir sayfa oluşturduğunuzda karşınıza gelen görünüm **Design** (tasarım) görünümüdür. Her sayfanın bir tasarım görünümü olduğu gibi, bir de arkasında çalışan kod sayfası vardır. Dizayn görünümündeyken yazdığınız veya eklediğiniz her nesne burada kod olarak da yazılacaktır. Sayfanızı tasarım görünümünde oluşturmanın yanında, kod görünümünde de bir web programlama dili kullanarak oluşturabilirsiniz. Ayrıca hem tasarım hem de kod görünümü ile birlikte çalışarak sayfanızı oluşturabilirsiniz.
4. **Design Page:** Bu panel web sayfanızın arayüzünü hazırlayacağınız alandır. Yazılarınızı, resimlerinizi başka bir deyişle web sayfasında bulunmasını istediğiniz her şey burada yer alır.
5. **Toolbox:** Bu alanda web sayfasını oluştururken kullanacağınız nesne alanları yer alır. Örneğin, sayfanıza arkaplanı oluşturacak bir alan oluşturmak istiyorsunuz. Burada bulunan <div> veya layer nesnelerini sürükleyip bırak yöntemiyle tasarım sayfanıza ekleyebilirsiniz.
6. **Manage Styles:** Bu aracı kullanarak bir nesneye yeni özellikler eklemek için stiller oluşturabilirsiniz. Ayrıca oluşturduğunuz bu stilleri diğer nesneler için de kullanabilirsiniz.

Standart Microsoft Menüleri

File: Çalışmakta olduğunuz sayfayı kaydetmek, daha önceden oluşturulup kaydedilmiş bir sayfayı açmak, ön izleme yapmak yani web sayfanızın yayınlayınca nasıl çıkacağını görmek vb. işlemleri yapabilirsiniz.

Edit: Geri al komutu ile bir önceki adıma, yineleme komutu ile de bir sonraki adıma geçebilirsiniz. Tümünü seç komutu ile sayfanızdaki bütün yazıları seçebilirsiniz. Bul komutu ile metinde geçen kelimeleri arayabilirsiniz.

View: Bu menüden sitenizin sayfa haritasını görebilirsiniz.

Insert: Sayfaya resim, metin kutusu, buton vb. ekleyebiliriz.

Format: Yazı Tipleri menüsünü kullanarak seçili durumdaki bir kelimenin veya cümlenin yazı tipini, büyüklüğünü, rengini vb. değiştirebilirsiniz. Paragraf menüsü seçtiğiniz paragrafın aralıklarını ayarlamaya yarar. Pozisyon menüsü ile seçtiğiniz resmin pozisyonunu değiştirebilirsiniz.

Tools: Yazım kılavuzu menüsünü kullanarak yazdığınız yazılarda dilbilgisi hatası olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Seçenekler bölümünden Frontpage ayarlarını değiştirebilirsiniz.

Table: Hazırladığınız sayfaya bir resim veya yazı eklerken tablo içinde eklememiz gerekir, çünkü değişik ekran çözünürlüğünde veya başka bir tarayıcı ekranında yazılar ve resimler kayabilir. Tablolar metni ve resimlerinizi düzenlemenizi kolaylaştırır.

Site: Site bağlantı ayarlarını buradan yapabilirsiniz.

Data View: Sitemizde veri tabanı işlemlerini yapabileceğimiz yerdir.

Task Panels: İstediğiniz doğrultusunda panelleri ekleyip kaldırabilirsiniz

Window: Aynı anda iki tane web sayfası açık ise buradan birbirleri arasında geçiş yapabiliriz.

B. WEB SİTESİ OLUŞTURMA

HTML (Hyper Text Markup Language), web sayfası oluşturmak için kullanılan bir işaretleme dilidir. Bir metin içine yerleştirilen "tag" (etiket) parçaları, metni okuyan tarayıcı (browser) tarafından verilerin nasıl işleneceğini belirler. HTML dosyaları html ya da htm uzantılı olur.

HTML kodları iki bölümden oluşur: head ve body

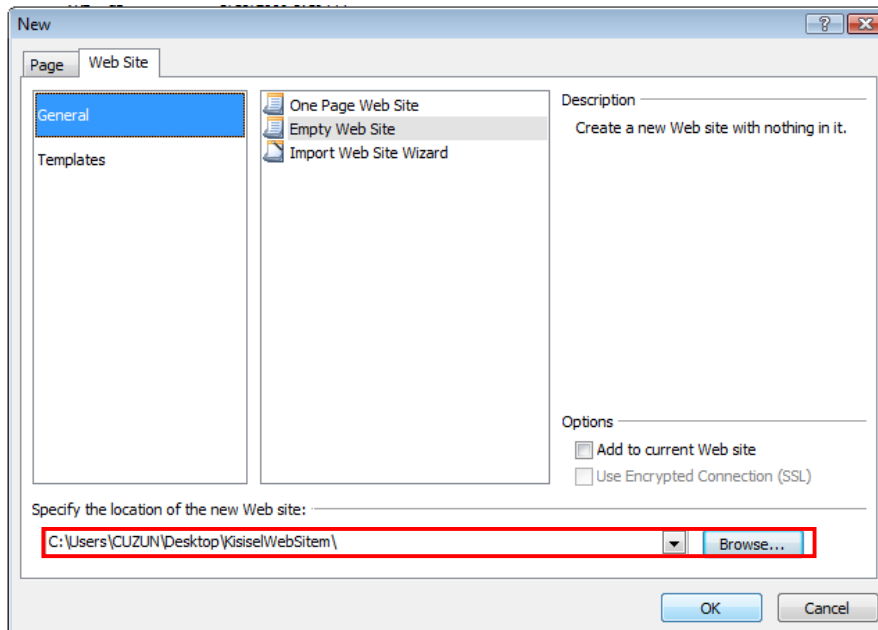
```
<html>
<head><title>Ana Sayfa</title>
</head>
<body>
ilk web sayfam!
</body>
</html>
```

Burada <head></head> tagları arasında websayfanızın başlığı, tercih ettiğiniz dil kodlaması, meta kelimeler gibi bilgiler yer alır. <body></body> tagları arasına ana metin, resimler, tablolar, diğer websayfalarına olan bağlantılar (link) yerleştirilir.

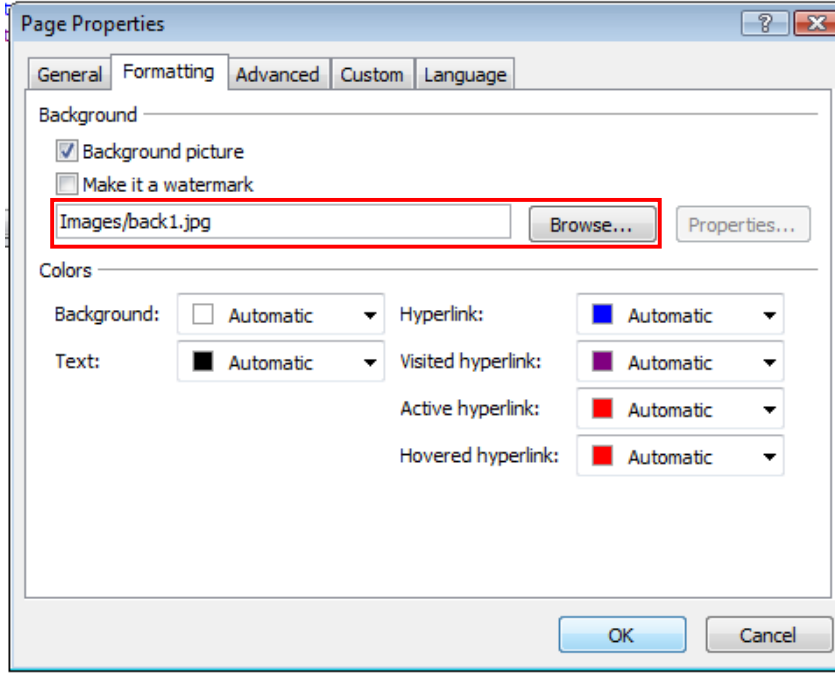
HTML dili taglara dayandığı için bu tagları öğrenmek gerekir. HTML dilini detaylı öğrenmeye gerek kalmadan Expression Web 2.0 ve BIDB Web Wizard kullanarak web sayfalarınızı oluşturabileceksiniz.

ODTÜ sunucuları üzerinde yayınlamak üzere kişisel web sitemizi hazırlayacağız. Sitemizi, Expression Web 2.0 kullanarak yapacağız.

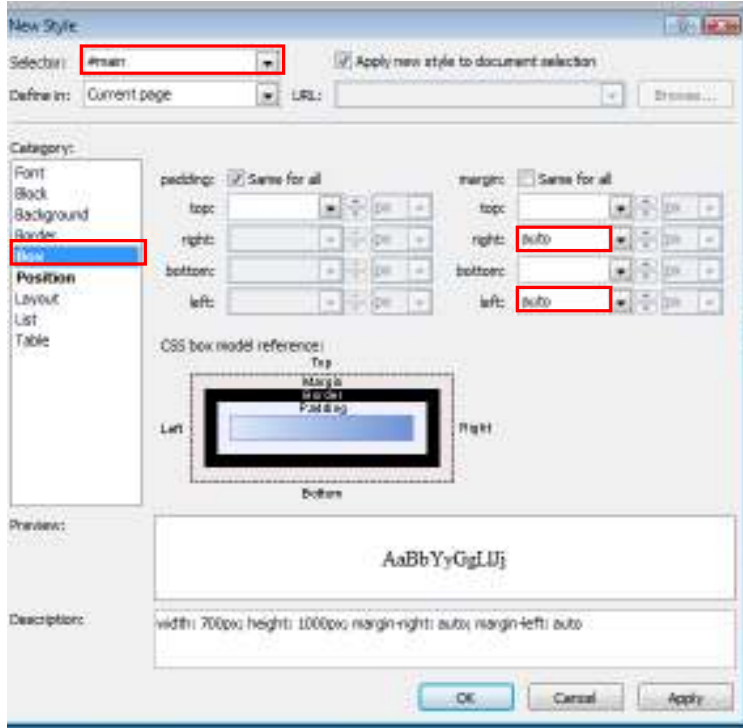
- Öncelikle **Başlat**→**Programlar**→ **Expression Web 2.0** programını açalım.
- **File** menüsündeki **New** seçeneğinden **Web Site**'a tıklayalım.
- Karşımıza çıkan **New** penceresinden **Web Site** sekmesindeyken **Empty Web Site** seçeneğine tıklayalım. Sitemizin kaydedileceği yer olarak ise masaüstünde bulunan **KisiselWebSitem** klasörünü gösterelim.

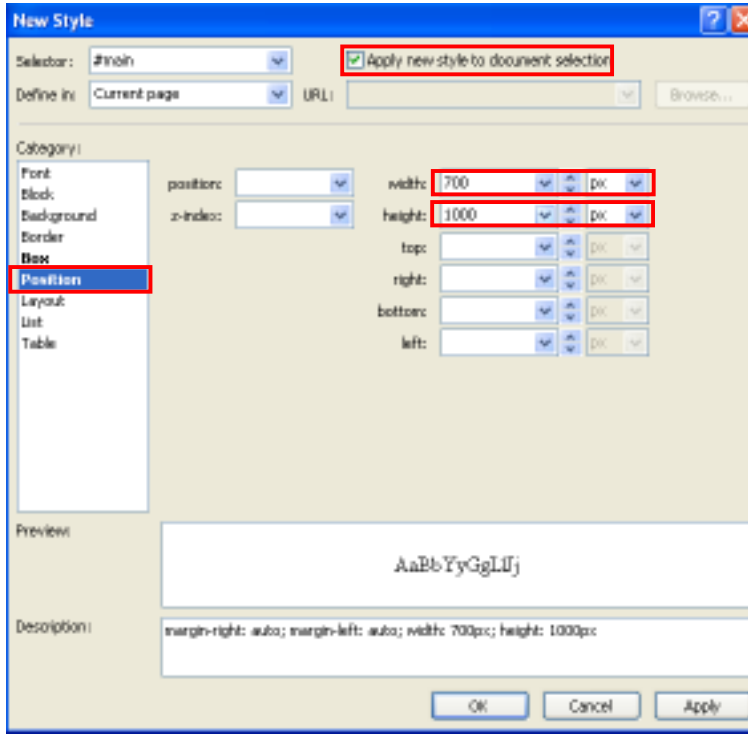
- Üzerinde çalışmak istediğimiz sayfayı oluşturmak için yine **File** menüsüne tıkladıktan sonra **New** seçeneğinden **HTML**'e tıklayalım.
- Öncelikle açtığımız sayfayı **index.html** olarak kaydedelim.
- **File** menüsünden **Properties** seçeneğine tıklayalım ve açılan pencerede **General** sekmesinde **Title** alanına ismimizi girelim.
- **Formatting** sekmesinde **Background Picture**'ı seçelim ve **Browse** butonuna tıklayarak masaüstünde bulunan **KisiselWebSitem** adlı klasördeki **Images** klasöründe bulunan **back1.jpg** dosyasını seçelim ve **OK** butonuna tıklayalım.

- Şimdi çalışma pencremizin sağ üst köşesinde bulunan **Toolbox** panelinden **<div>** tagini tutup ekrana sürükleyip bırakalım.
- Ekranınızda oluşan **<div>** alanını seçtikten sonra pencerenizin sağ alt köşesinde bulunan **Manage Styles** panelindeki **New Style**' a tıklayalım.

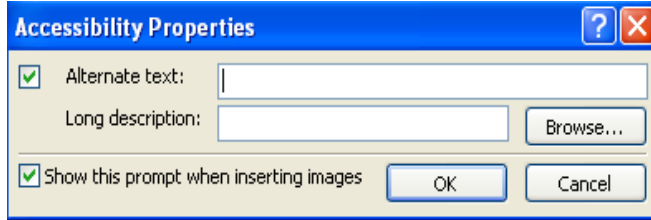
- Açılan **New Style** penceresinde **Selector** alanına **#main** ismini girelim. **Category** bölümünde **Box**'ı seçelim ve yandaki şekilde gösterilen ayarları yapalım.

- Category bölümünde yandaki şekilde gösterilen ayarları yapalım ve **Apply new style to document selection** seçeneğini seçerek **OK** butonuna tıklayalım.

- Ekranda *Apply Style* panelinde verdiğimiz değerlere göre kesik çizgiler ile oluşmuş bir alanımız mevcut olacaktır. Şimdi yine çalışma penceremizin sağ üst köşesinde bulunan **Toolbox** panelinden **<div>** tagini tutup biraz önce oluşturmuş olduğumuz **<div#main>** taginin içine sürükleyip bırakalım.
- Ekranınızda oluşan **<div>** alanını seçtikten sonra pencerenizin sağ alt köşesinde bulunan **Manage Styles** panelindeki **New Style'** a tıklayalım.
- New Style penceresinde **Selector** alanına **#photo** girelim.
- Category kısmında **Position'**ı seçerek **width** alanına **200 px** ve **height** alanına **200 px** girelim.
- Category kısmında **Layout'**ı seçerek **float** alanı için **left'**i seçelim.
- New Style penceresinin üst kısmında bulunan **Apply new style to document selection** seçeneğini seçerek **OK** butonuna tıklayalım.
- Ekranda *Apply Style* panelinde verdiğimiz değerlere göre kesik çizgiler ile **<div#main>** içinde **<div#photo>** adında bir alanımız mevcut olacaktır. Şimdi yine **Toolbox** panelinden **<div>** tagini tutup **<div#main>** taginin içine sürükleyip bırakalım.
- Ekranınızda oluşan **<div>** alanını seçtikten sonra **Manage Styles** panelindeki **New Style'** a tıklayalım.
- New Style penceresinde **Selector** alanına **#title** girelim.
- Category kısmında **Position'**ı seçerek **width** alanına **500 px** ve **height** alanına **200 px** girelim.
- Category kısmında **Layout'**ı seçerek **float** alanı için **Right'**i seçelim.

- New Style penceresinin üst kısmında bulunan **Apply new style to document selection** seçeneğini seçerek **OK** butonuna tıklayalım.
- <div#main> içerisinde oluşturmuş olduğumuz <div#photo> ve <div#title> alanlarının altına bir <div> tagi daha koyarak aynı işlemleri onlar içinde yapalım.
- Ekranınızda oluşan <div> alanını seçtikten sonra pencerenizin sağ alt köşesinde bulunan **Manage Styles** panelindeki **New Style'** a tıklayalım.
- New Style penceresinde **Selector** alanına **#nav** girelim.
- Category kısmında **Position'**ı seçerek **width** alanına **200 px** ve **height** alanına **800 px** girelim.
- Category kısmında **Layout'**ı seçerek **float** alanı için **left'**i seçelim.
- New Style penceresinin üst kısmında bulunan **Apply new style to document selection** seçeneğini seçerek **OK** butonuna tıklayalım.
- <div#main> içerisine her sayfanın değişen içeriğini koymak üzere bir <div> daha sürükleyip bırakalım.
- Ekranınızda oluşan <div> alanını seçtikten sonra pencerenizin sağ alt köşesinde bulunan **Manage Styles** panelindeki **New Style'** a tıklayalım.
- New Style penceresinde **Selector** alanına **#content** girelim.
- Category kısmında **Position'**ı seçerek **width** alanına **500 px** ve **height** alanına **800 px** girelim.
- Category kısmında **Layout'**ı seçerek **float** alanı için **Right'**i seçelim.
- New Style penceresinin üst kısmında bulunan **Apply new style to document selection** seçeneğini seçerek **OK** butonuna tıklayalım.
- <div#content> içerisine Inline Frame sürükleyip bırakalım.
- Inline Frame sürüklediğimizde oluşan pencereye çift tıklayalım ve **Name** bölümüne **content_frame** yazalım. **Frame Size** bölümünde **Width: 390 pixels, Height: 390 Pixels** olarak ayarlayalım. **Margins** Bölümünde ise **Width** ve **Height 10 pixels** olarak değiştirelim. **OK** butonuna tıklayalım.
- Ana sayfamız olacak olan index.html'in içeriğini doldurmaya başlayalım. Öncelikle, <div#photo> tagi seçili iken **Insert**→ **Picture**→**From File..** seçelim. Karşımıza gelen pencereden Images klasörünün altındaki **me.jpg** resmini gösterelim ve **Insert** butonuna basalım.
- Karşımıza aşağıdaki pencere gelecektir.

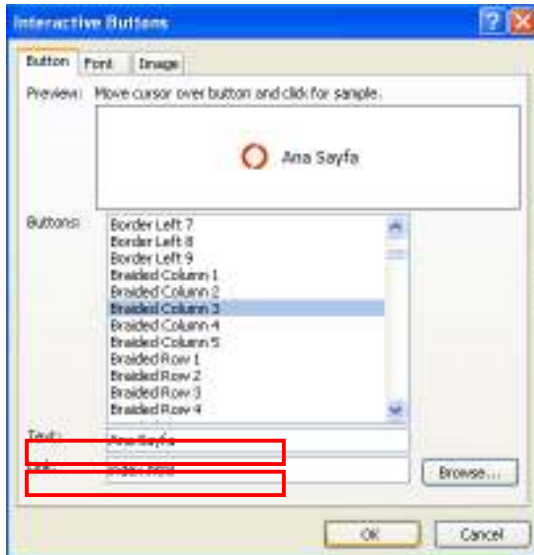

- **Alternate text** kısmına resmimiz bulunamadığında ekranda ne yazması gerektiğini girebiliriz.

- <div#title> tagi içerisine ise aşağıdaki örnekte olduğu üzere bilgilerimizi girelim.

- **Inline Frame** penceresinden **New Page** butonuna tıklayalım. Ana Sayfa'da görünmesini istediğimiz bilgileri bu bölüme yazalım. **File>Save** bölümünden veya **Ctrl+S** tuş kombinasyonu ile sayfayı **main.html** olarak kaydelim.
- `<div#nav>` alanına navigasyon butonlarımızı yerleştireceğiz. Bunun için Expression Web 2.0'ın hazır etkileşimli butonlarını kullanabiliriz. **Insert** → **Interactive Buton..** yolunu kullanarak karşımıza gelen penceren buton çeşidini ve ayarlamalarını seçelim.

- **Text** alanına *Ana Sayfa* yazalım. **Link** alanı için **Browse** butonuna tıklayalım. Açılan pencereden **main.html** sayfasını seçelim. Aynı penceredeki **Target Frame** butonuna tıklayalım ve açılan pencereden **content_frame** seçeneğine tıklayalım. Bütün içerik sayfalarımızın bu frame içinde açılması için "Set as default page" seçeneğini tıklayalım. **OK** butonuna tıklayalım.

- **Interactive Buttons** penceresindeki **Font** sekmesini kullanarak buton üzerindeki yazının görünüşünü değiştirebiliriz. **Image** sekmesinden ise butonun boyutlarını değiştirebiliriz. Ayrıca bu sekmede "Make the button a GIF image" seçeneğini tıklayarak, butonun çevresindeki beyaz çerçeveden kurtulabiliriz.
- Aynı işlemleri diğer butonlar içinde uygulayalım.
- İçerik sayfalarımızı hazırlamak için, Folder List penceresinde main.html dosyasından bir kopya oluşturalım ve dosyanın adını ikinci butonumuzun gideceği dosya adı ile değiştirelim. Aynı işlemi kaç sayfamız olursa her biri için tekrarlayalım.

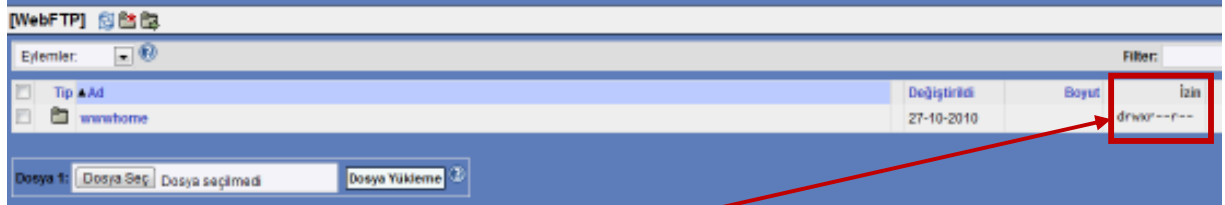
- Sonra bu oluşturduğumuz sayfalara özgün içeriği girelim. Tasarımımızın ve Inline Frame özelliğinin bize sağladığı kolaylık sayfamızın sadece içerik bölümü değildir. Menü gibi her sayfada var olan bölümlerde yapacağımız değişiklikleri sadece index.html sayfamızda yapmamız yeterli olacaktır.

C. WEB SİTESİNİN YAYINLANMASI

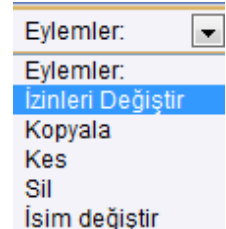
Web sitenizin yayınlanması için hazırladığınız dosyaların bir sunucuya yerleştirilmesi gerekmektedir. ODTÜ, her kullanıcı için belirli bir web alanı ayırmıştır. Bu alana ulaşmanın en kolay yolu <http://horde.metu.edu.tr> sayfasına kullanıcı adı ve şifre ile giriş yaptıktan sonra Hesabım bölümündeki Dosya Yöneticisi'ni kullanmaktır. WebFTP seçeneğine tıkladığınızda görüntülenen wwwhome klasörü web siteniz için hazırladığınız dosyaların yerleştirilmesi gereken klasördür.

wwwhome klasörünün altındaki dosya yükleme alanından hazırladığınız dosyaları web alanınıza yükleyebilirsiniz.

Web sitenizin görüntülenebilmesi için **wwwhome** klasörünün izinlerinin "drwxr-xr-x" şeklinde olması gerekir. Dosya izinlerini değiştirmek için **wwwhome** klasörünün başındaki kutucuk tıklandıktan sonra Eylemler açılır menüsünden İzinleri Değiştir seçeneği tıklanır. Açılan Özellikler penceresinde Sahip sütununda bütün kutucuklar, Grup ve Tümü sütunlarında ise *Okuma* ve *Çalıştır* kutucukları tıklanır. Ayrıca yüklediğiniz her dosyanın da izinlerini "-rwxr-xr-x" şeklinde düzenlemelisiniz.

İzinler düzenlendikten sonra hazırladığınız ve yüklediğiniz kişisel web sayfanıza İnternet üzerinden ulaşılabilir. ODTÜ'nün kullanıcıları için ayırdığı alanlara <http://metu.edu.tr/~kullaniciadi> (örnek: <http://metu.edu.tr/~nergis>) adresinden ulaşılabilir.

D. KAYNAKLAR

- ITS "Kişisel Web sitesi Hazırlama ve Öğretim Materyallerinin Web üzerinden yayınlanması" Seminer Notları:
<http://its.metu.edu.tr/seminerler/KisiselWebHandout.pdf>
- Expression Web yazılımı:
ftp://ftp.cc.metu.edu.tr/PackagePrograms/Microsoft/Expression_Studio/
- BİDB "HTML hakkında temel bilgiler" sayfası: <https://ig.cc.metu.edu.tr/html/>